

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 11 februari 1920 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 18 kap. 16 § strafflagen.

Närvarande: herrar Pettersson i Södertälje, Åkerman, Klefbeck, Alexander-son, greve Spens, Edward Larson, Reuterskiöld, Berglund, Rutqvist*, Lindqvist i Kosta, Lindley*, Hederstierna, Engberg*, Leo, Svensson i Betingetorp* och Johanson i Gäre.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 14, vilken behandlats av första lagutskottet, har herr *Molin* i Aspa hemställt, att riksdagen måtte besluta antaga följande förändrade lydelse av strafflagens 18 kap. 16 § angående djurplågeri: Visar någon i behandling av djur uppenbar grymhet eller skattar någon bisambälle medelst kvävning genom svavelrök eller annat ämne, straffes med böter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande, må till fängelse i högst sex månader dömas.

Beträffande motionärens motivering för sin ifrågavarande hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

I 22 kap. 2 § byggningsbalken i 1734 års lag stadgades ansvar å den, som »sargar annans få». Denna bestämmelse hade, på sätt lagutskottet vid 1857—1858 års riksdag anförde, uppenbarligen endast till mål att förekomma skada å vad annan tillhörde. Skedde nämligen ej skada, kunde ansvar ej ifrågakomma. Grymhet i behandling av kreatur var däremot ej i 1734 års lag belagd med straff. Med

anledning av motioner vid 1857—1858 års riksdag hemställde lagutskottet, att ständerna måtte, med ändring av straffbestämmelsen i 22 kap. 2 § byggningsbalken, besluta en så lydande författning: »Visar någon i behandling av egna eller andras kreatur uppenbar grymhet, straffes med böter från fem till och med ett hundra riksdaler riksmünt.» Riksdagen biföll nämnda hemställan, och den 21 december 1857 utfärdades en kungl. förordning i ämnet av nyss angivet innehåll. Stadsgandet intogs härefter oförändrat i 1864 års strafflag.

Berörda stadgande avsåg, enligt vad lagutskottet vid förenämnda års riksdag uttalade, alla de djur, som man i hemmet vårdar: de s. k. hus- eller hemdjuren.

Genom lag den 20 juni 1890 upphävdes den i lagrummet stadgade begränsningen av bötesbeloppet 100 riksdaler, och genom lag den 29 juni 1900 infördes i straffsatsen frihetsstraff, bestående av fängelse i högst 6 månader, för det fall, att omständigheterna voro synnerligen försvårande.

Rörande själva brottsbegreppet framfördes, innan lagrummet erhöll sin nuvarande lydelse, upprepade gånger i riksdagen motionsvis önskemål, att straffskyddet för djur måtte erhålla vidare gränser än de då gällande. Förslagen föranledde emellertid ej till någon riksdagens åtgärd förrän år 1907, då riksdagen på hemställan av lagutskottet antog nu gällande lydelse av ifrågavarande paragraf. Lag i ämnet utfärdades därefter den 12 juli 1907.

Med den avfattning, förevarande paragraf år 1907 erhöll, utsträcktes således det då förefintliga skyddet för »egna eller andras kreatur» till djur i allmänhet. Den, som i behandling av bin visar uppenbar grymhet, är sålunda redan enligt gällande lag straffbar för djurplågeri. Emellertid befarar tydligen motionären, att rättsmedvetandet, sådant det tager sig uttryck i domstolarnas lagtillämpning, icke skall såsom uppenbar grymhet stämpla det av honom brännmärkta förfaringssättet vid skattning av bisambällan. I själva verket har vid flera riksdagar motionsvis yrkats, att uttrycket »uppenbar grymhet» borde ändras därhän, att även ett förfarande, som icke kunde hänföras därunder, men likvisst framstode såsom ett djurplågande, kunde drabbas av straff; och 1917 års riksdag har ock till Kungl. Maj:t avlåtit en skrivelse (nr 126) i detta syfte.

Uppenbarligen är det på denna väg och icke genom sådana specialstadganden som det av motionären föreslagna, man har att framgå,

om lagens nuvarande ordalydelse finnes lägga hinder i vägen för en tidens rättsmedvetande motsvarande skärpning i fordringarna på djurens behandling. Redan av detta skäl och med hänsyn till det läge, i vilket frågan genom riksdagens redan tagna initiativ kommit, finner utskottet sig förhindrat tillstyrka bifall till motionen.

Utskottet finner sig även böra betona, att de önskemål om ett mera omfattande uttryck för begreppet djurplågeri, som, enligt vad nyss nämnts, blivit av riksdagen framförda, ingalunda lära innebära ett underkännande av lagligheten i den ganska vidsträckt tolkning av gällande ordalag, som mångenstädes förekommit, utan snarare avse att utgöra ett stöd för tendenser i denna riktning. Sålunda anses ju allt allmänare, att icke blott den, som avsiktligt plågar, utan jämväl den, som av liknöjdhet eller genom vanvård tillfogar djuren lidande, är straffbar enligt gällande rätt. Denna uppfattning har jämväl riksdagen i en år 1915 till Kungl. Majt avlåten skrivelse (nr 208) visat sig dela. Vad nu särskilt angår det av motionären påtalade sättet för bisamhällens skattning, har inom utskottet den uppfattning gjord sig gällande, att den som, efter det bina genom svavlingen bedövats, gräver ned dem i jorden eller eljest överlämnar dem åt en långsam död, gör sig skyldig till straffbart djurplågeri.

Det framgår av vad utskottet sålunda yttrat, att något behov av en srafflagsändring i den av motionären föreslagna riktningen ej förefinnes. Utskottet är för övrigt ense med motionären därom, att överhuvud hela den metod för skattning av bisamhällen, som medför bisamhällets utrotande, är i nationalekonomiskt hänseende förkastlig. Till dess bekämpande läser man dock väsentligen böra lita till ett fortsatt upplysningsarbete av den art, som — på sätt av de vid motionen fogade bilagor framgår — sedan länge och med betydliga resultat bedrivits av biskötselns målsmän.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 februari 1920.

På första lagutskottets vägnar:

JAKOB PETTERSSON.